

ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ
Навчально-науковий інститут денної освіти
Навчально-науковий інститут заочно-дистанційного навчання
Кафедра правознавства

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
«Природоресурсне право»
на 2025-2026 навчальний рік

Курс та семестр вивчення	1 курс, 1 семестр
Освітня програма	«Право»
Спеціальність	D8 Право
Галузь знань	D Бізнес, адміністрування та право
Ступінь вищої освіти	магістр

ПІБ НПП, який веде дану дисципліну,
науковий ступінь і вчене звання,
посада

Іващенко Валерія Ігорівна

викладач закладу вищої освіти

Контактний телефон	(066) 133-86-55
Електронна адреса	leraivashchenko3@gmail.com
Розклад навчальних занять	http://schedule.puet.edu.ua/
Консультації	очна http://www.pravo.puet.edu.ua/stud.php он-лайн: електронною поштою, пн-пт з 10.00-17.00
Сторінка дистанційного курсу	http://www2.el.puet.edu.ua/st/course/view.php?id=2261

Опис навчальної дисципліни

Мета вивчення навчальної дисципліни	Набуття здобувачами теоретичних знань про основні категорії та інститути природоресурсного права, їх сутність і зміст; правову регламентацію охорони навколишнього природного середовища, особливості правового режиму використання та відтворення (відновлення) різних видів природних ресурсів; формування у майбутніх фахівців професійних умінь і навичок правильно тлумачити та застосовувати на практиці положення національного законодавства, норми якого регулюють природоресурсні відносини, які виникають у процесі використання, відтворення та охорони природних ресурсів, а також збалансованого і раціонального природокористування, охорони довкілля; вироблення у здобувачів вищої освіти системного розуміння про екологічну безпеку, її зміст, структурні рівні, основні принципи, критерії та чинники, які впливають на рівень її забезпечення.
Тривалість	4 кредити ЄКТС/120 годин: денна форма навчання – лекції 18 год., семінарські заняття 30 год., самостійна робота 72 год.; заочна форма навчання – лекції 8 год, семінарські заняття 12 год.; самостійна робота 100 год.
Форми та методи навчання	Лекції та семінарські заняття в аудиторії, самостійна робота поза розкладом. Методи навчання – словесні, наочні, практичні, інтегровані – викладення наукового і навчального мультимедійного матеріалу з основних розділів, тем навчальної дисципліни на лекційних заняттях в аудиторії; закріплення, систематизація та узагальнення теоретичних знань, що були отримані під час лекційних занять, позааудиторного опрацювання рекомендованих джерел інформації та представлення результатів самостійної роботи в письмовій формі (навчальне (практичне) завдання), на семінарських/практичних заняттях та передсемінарських індивідуальних консультаціях; під час проведення інтелектуальних ігор, написання есе, доповідей та їх тез; аналіз ситуацій, дискусії, дебати, полеміки – обговорення проблемних питань, аргументація своєї думки та спростування думки пропонента.
Система поточного та підсумкового контролю	Поточний контроль: відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; доповіді з рефератами та їх обговорення; тестування; поточна модульна робота Підсумковий контроль: екзамен.
Базові знання	Наявність широких знань з теорії держави і права, конституційного права України, цивільного права, кримінального права, адміністративного права, екологічного права.
Мова викладання	Українська.

Перелік компетентностей, які забезпечує дана навчальна дисципліна, програмні результати навчання

№ з/п	Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач вищої освіти	Програмні результати навчання
Загальні компетентності		
1.	Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел (ЗК 3).	Проводити збір, інтегрований аналіз та узагальнення матеріалів з різних джерел, включаючи наукову та професійну літературу, бази даних, цифрові, статистичні, тестові та інші, та перевіряти їх на достовірність, використовуючи сучасні методи дослідження (РН 3).
2.	Здатність приймати обґрунтовані рішення (ЗК 7).	Генерувати нові ідеї та використовувати сучасні технології у наданні правничих послуг (РН 9).
3.	Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності) (ЗК 8).	Обґрунтовано формулювати свою правову позицію, вміти опонувати, оцінювати докази та наводити переконливі аргументи (РН 6).
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності		
5.	Здатність застосовувати міждисциплінарний підхід в оцінці правових явищ та правозастосовній діяльності (СК 9).	Інтегрувати необхідні знання та розв'язувати складні задачі правозастосування у різних сферах професійної діяльності (РН 17).
6.	Здатність ухвалювати рішення у ситуаціях, що вимагають системного, логічного та функціонального тлумачення норм права, а також розуміння особливостей практики їх застосування (СК 10).	Мати практичні навички розв'язання проблем, пов'язаних з реалізацією процесуальних функцій суб'єктів правозастосування (РН 15).
7.	Здатність самостійно готувати проекти нормативно-правових актів, обґрунтовувати суспільну обумовленість їх прийняття, прогнозувати результати їх впливу на відповідні суспільні відносини (СК 14).	Брати продуктивну участь у розробці проектів нормативно-правових актів, обґрунтовувати суспільну обумовленість їх прийняття, прогнозувати результати їх впливу на відповідні суспільні відносини (РН 16).

Тематичний план навчальної дисципліни

Назва теми	Види робіт	Завдання самостійної роботи у розрізі тем
Модуль І. Загальні положення природоресурсного права		
Тема 1. Поняття, предмет та система природоресурсного права	Відвідування лекцій; виконання завдань, передбачених планом самостійної роботи	Вирішити справи: 1. У червні 2019 р. міська рада звернулася до господарського суду з позовом до ТОВ «Комфорт Буд» про розірвання укладеного між ними договору оренди земельної ділянки від 20.10.2016 р. < ... обставини справи... >. 2. Під час транспортування рідких відходів хімічного виробництва водій вантажного автомобіля < ... обставини справи... >.
Тема 2. Поняття, система та особливості джерел природоресурсного права	Відвідування лекцій; обговорення теоретичного питання на практичному занятті; виконання завдань, передбачених планом самостійної роботи	Вирішити справи: 1. Громадяни Кононов М. і Дмитренко Д. звернулися до суду із заявою про захист своїх екологічних прав, < ... обставини справи... >. 2. Група мешканців смт. Олександрівка Кіровоградської області звернулись до акціонерного товариства «Вісма» з вимогою про перенесення великого бензосховища < ... обставини справи... >.
Тема 3. Право власності на природні ресурси: поняття,	Відвідування лекцій; обговорення теоретичного питання на практичному	Вирішити справи: 1. Громадяни Прохоров Р., Руденко В. та

Назва теми	Види робіт	Завдання самостійної роботи у розрізі тем
зміст, форми	занятті; виконання завдань, передбачених планом самостійної роботи	Воронов С. у вихідний день виїхали на р. Західний Буг для відпочинку < ... обставини справи... >. 2. Цементний завод уклав із сільськогосподарським ТОВ «Будпром» договір оренди кар'єру < ... обставини справи... >.
Тема 4. Право природокористування: поняття, види, принципи	Відвідування лекції; обговорення теоретичного питання на практичному занятті; виконання завдань, передбачених планом самостійної роботи	Вирішити справи: 1. ТОВ «Світанок» на відведеній йому території в селі Ходосівка вздовж річки Рось встановило бетонний паркан. < ... обставини справи... >. 2. Під час проведення перевірки дотримання вимог природоохоронного законодавства державними інспекторами Управління Державного агентства рибного господарства у Черкаській області виявлено, < ... обставини справи... >.
Тема 5. Державне управління у сфері природоресурсних відносин	Обговорення теоретичного питання на практичному занятті; виконання завдань, передбачених планом самостійної роботи	Вирішити справи: 1. Під час відкриття сезону полювання з метою здійснення контролю за станом ведення мисливського господарства < ... обставини справи... >. 2. Сільськогосподарське ТОВ «Сіножаті» звернулося до Чернівецького окружного адміністративного суду з позовом < ... обставини справи... >.
Тема 6. Юридична відповідальність за порушення природоресурсного законодавства	Обговорення теоретичного питання на практичному занятті; виконання завдань, передбачених планом самостійної роботи; поточна модульна робота	Вирішити справи: 1. Державна екологічна інспекція Поліського округу здійснила перевірку нафтопереробного заводу ВАТ «НПК» < ... обставини справи... >. 2. Під час проведення будівельних робіт ТОВ «БК «Новострой» торгово-розважального центру «Місто» на території будівельного майданчика < ... обставини справи... >.
Модуль II. Особливості правового режиму використання природних ресурсів		
Тема 7. Особливості правового режиму використання земельних ресурсів	Відвідування лекції; обговорення теоретичного питання на практичному занятті; виконання завдань, передбачених планом самостійної роботи	1. Вирішити справу. За позовом громадянина Орлова К. до сільської ради господарським судом розглянута справа про < ... обставини справи... >. 2. Розв'язати задачу. Під час прокурорської перевірки було виявлено, що фізична особа-підприємець (ФОП) Кулікович О. використовує орендовану у міської ради земельну ділянку < ... умова задачі ... >.
Тема 8. Особливості правового режиму використання надр	Обговорення теоретичного питання на практичному занятті; виконання завдань, передбачених планом самостійної роботи	Вирішити справи: 1. Михайленко М. отримав в порядку безоплатної приватизації земельну ділянку, на якій виявилися < ... обставини справи... >.

Назва теми	Види робіт	Завдання самостійної роботи у розрізі тем
		2. Громадянин Петров Ю., який працював раніше гірничим майстром на вугледобувній шахті, вирішив зайнятися підприємницькою діяльністю < ... обставини справи... >.
Тема 9. Особливості правового режиму використання вод	Відвідування лекції; обговорення практичного питання на семінарському занятті; виконання завдань, передбачених планом самостійної роботи	1. Вирішити справу. Сергієнко І. був притягнений до адміністративної відповідальності за порушення < ... обставини справи... >. 2. Надати висновок по справі. При спорудженні водозабірної свердловини на землях сільськогосподарського підприємства виявлені запаси питної води, яка має цілющі властивості. < ... обставини справи... >.
Тема 10. Особливості правового режиму використання природних ресурсів виключної (морської) економічної зони та континентального шельфу	Обговорення теоретичного питання на практичному занятті; виконання завдань, передбачених планом самостійної роботи	Вирішити справи: 1. Головне управління по боротьбі із організованою злочинністю МВС України порушило кримінальну справу за фактом передачі у приватну власність двох островів у р. Дніпро < ... обставини справи... >. 2. Прикордонною службою у виключній (морській) економічній зоні України затримано судно під прапором іноземної держави, яке допустило скидання пально-мастильних матеріалів < ... обставини справи... >.
Тема 11. Особливості правового режиму використання лісів	Відвідування лекції; обговорення теоретичного питання на практичному занятті; виконання завдань, передбачених планом самостійної роботи	Вирішити справи: 1. У межах ДП «Поліське лісове господарство» було затримано Петрова В., який здійснював заготівлю < ... обставини справи... >. 2. Перевіркою стану лісів, розташованих в зоні впливу хімічного підприємства ВАТ «Дніпропетровський лакофарбовий завод», встановлено < ... обставини справи... >.
Тема 12. Особливості правового режиму використання рослинного світу	Обговорення теоретичного питання на практичному занятті; виконання завдань, передбачених планом самостійної роботи	Вирішити справи: 1. У ході проведення операції «Першоцвіт» державним екологічним інспектором затримано осіб < ... обставини справи... >. 2. Співробітниками патрульної поліції з охорони зони відчуження ЧАЕС і радіоактивного забруднення під час перевірки < ... обставини справи... >.

Назва теми	Види робіт	Завдання самостійної роботи у розрізі тем
Тема 13. Особливості правового режиму використання тваринного світу	Відвідування лекції; обговорення теоретичного питання на практичному занятті; виконання завдань, передбачених планом самостійної роботи	Вирішити справи: 1. Громадськими інспекторами рибоохорони в Черкаській області було затримано Романова О., який займався незаконним виловом риби < ... обставини справи... >. 2. Громадянин Сазонов В. створив у власній квартирі зоопарк. Він утримував < ... обставини справи... >.
Тема 14. Особливості правового режиму використання та охорони атмосферного повітря	Відвідування лекції; обговорення теоретичного питання на практичному занятті; виконання завдань, передбачених планом самостійної роботи	Вирішити справи: 1. На території заповідного урочища «Летючі піски», < ... обставини справи... >. 2. Державний інспектор з охорони навколишнього природного середовища затримав на території природного заповідника < ... обставини справи... >.
Тема 15. Особливості правового режиму використання природно-заповідного фонду	Обговорення теоретичного питання на практичному занятті; виконання завдань, передбачених планом самостійної роботи	1. Дати правовий аналіз ситуації. Громадянин Сидоров К. на приватизованій ним для дачного будівництва земельній ділянці обладнав рекреаційну зону: < ... обставини ситуації... >. 2. Вирішити справу. Частина території с. Власівка опинилася у другій охоронній зоні (зоні обмежень) < ... обставини справи... >.
Тема 16. Особливості правового режиму використання курортних, лікувально-оздоровчих та рекреаційних зон	Обговорення теоретичного питання на практичному занятті; виконання завдань, передбачених планом самостійної роботи; поточна модульна робота	Вирішити справи: 1. Приватний підприємець Федоров Д. виробляв деревне вугілля < ... обставини справи... >. 2. Громадянка Котова М., яка мешкає в селі неподалік від Чорнобильської зони безумовного (обов'язкового) відчуження, систематично збирала гриби та ягоди < ... обставини справи... >.

Інформаційні джерела

1. Бондарчук Н. В. Природоохоронне законодавство та екологічне право: навч. посібник. Житомир : Вид-во ЖНАЕУ, 2015. 276 с.
2. Гайдай С. В. Основи раціонального рекреаційного природокористування : навчальний посібник. Київ : 2020. 128 с.
3. Екологічне право (загальна частина) : навч. посіб. / [І. О. Личенко, Х. М. Марич, Н. В. Ортинська] ; Нац. ун-т «Львів. Політехніка». Львів : Ін-т права та психології Нац. ун-ту «Львів. Політехніка», 2016. 280 с.
4. Екологічне право : підручник / [А. П. Гетьман та ін.] ; за ред. д-ра юрид. наук, проф., акад. Нац. акад. прав. наук України А. П. Гетьмана ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків : Право, 2021. 552 с.
5. Екологічне право : підручник / [А. П. Гетьман, Г. В. Анісімова, А. К. Соколова та ін.] ; за ред. А. П. Гетьмана. Харків : Право, 2019. 552 с.
6. Екологічне право України : навч. посіб. / [Н. С. Гавриш та ін.] ; за ред. проф. І. І. Каракаша, д-ра юрид. наук Т. Є. Харитонові, канд. юрид. наук А. І. Черемної ; Нац. ун-т «Одес. юрид. акад.». 1-е вид. Одеса : Гельветика, 2018. 383 с.

7. Екологічне право України : навч. посіб. / Андріанова Ж. І. [та ін.] ; [за заг. ред. І. С. Тімуш]. Дніпропетровськ : Середняк Т. К., 2016. 319 с.

8. Екологічне право України. Конспект лекцій у схемах (Загальна і Особлива частини) : навч. посіб. / Г. І. Балюк ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. 2-ге вид., [випр. і допов.]. Чернівці : Кондратьєв А. В., 2020. 204 с.

9. Екологічне право України. Особлива частина : навч. посіб. / [О. М. Шуміло та ін.] ; за заг. ред. О. М. Шуміла ; Харків. нац. ун-т внутр. справ. 2-ге вид., змін. Харків : Харків. нац. ун-т внутр. справ, 2017. 383 с.

10. Природноресурсове право України : навч. посіб. / за ред. Каракаша І. І., Харитонові Т. Є. Вид. 2-ге, доповн. і переробл. Одеса, Видавничий дім «Гельветика», 2018. 566 с.

Програмне забезпечення навчальної дисципліни

1. Загальне програмне забезпечення:

Пакет програмних продуктів Microsoft Office, до якого входить програмне забезпечення для роботи з різними типами документів: текстами, електронними таблицями, презентаціями, базами даних тощо. Мережеві сервіси Google.

Основними й найбільш використовуваними складовими пакету Microsoft Office є:

1. Microsoft Word.
2. Microsoft Excel.
3. Microsoft Power Point.

Політика вивчення навчальної дисципліни та оцінювання

Політика оцінювання здобувачів вищої освіти. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності). Перескладання модулів відбувається із дозволу провідного викладача за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Положення про організацію освітнього процесу <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/06/polozhennya-pro-organizacziyu-osvitnogo-procesu-1.pdf>

Положення про порядок та критерії оцінювання знань, вмінь та навичок здобувачів вищої освіти https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozh_por_kryt_ocinyuvannya.pdf

Порядок ліквідації здобувачами вищої освіти академічної заборгованості <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/por-likvid-akad-zaborgovanosti.pdf>

Політика щодо відвідування. Відвідування занять є обов'язковим компонентом. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватися в режимі он-лайн.

Політика щодо академічної доброчесності. Здобувач повинен дотримуватися принципів академічної доброчесності, зокрема недопущення академічного плагіату, фальсифікації, фабрикації, списування під час поточного, рубіжного та підсумкового контролю. Списування під час контрольних робіт та поточних тестів заборонені (в т. ч. з використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування та підготовки практичних завдань в процесі занять.

В ПУЕТ діють:

Кодекс часті студента: https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/kodeks_chesti_studenta.pdf

Положення про академічну доброчесність: https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozh_akadem_dobrochesnist.pdf

Положення про запобігання випадків академічного плагіату: <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozhennya-pro-zapobigannya-vypadkam-akademichnogo-plagiatu.pdf>

Політика визнання результатів навчання визначена такими документами:

Положення про порядок перезарахування результатів навчання, здобутих в іноземних та вітчизняних закладах освіти: https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozh_por_perezarah_rez_zvo.pdf

Положення про академічну мобільність здобувачів вищої освіти https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozha_pro_akademichnu_mobilnist.pdf

Положення про порядок визнання результатів навчання здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozhennya-pro-poryadok-vyznannya-rezultativ-navchannya-zdobutyh-shlyahom-neformalnoyi-ta-abo-informalnoyi-osvity.pdf>; інфографіка (розділ Освіта/Організація освітнього процесу/Неформальна освіта) <https://puet.edu.ua/neformalna-osvita/>

Визнання результатів проходження онлайн курсів на освітній онлайн-платформі Sigma Software University. <https://university.sigma.software/>

Політика вирішення конфліктних ситуацій:

Положення про правила вирішення конфліктних ситуацій: <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozhennya-pro-pravyly-vyrishennya-konfliktnyh-sytuacij-u-puet.pdf>

Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю у формі екзамену: https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozh_pro-apel_pidscontr.pdf

Уповноважена особа з питань запобігання та виявлення корупції: <https://puet.edu.ua/zapobigannya-ta-protidiya-korupciyi/>

Політика підтримки учасників освітнього процесу:

Психологічна служба: <http://puet.edu.ua/psychologichna-pidtrymka-v-puet/>

Студентський омбудсмен (Уповноважений з прав студентів) ПУЕТ: <http://puet.edu.ua/psychologichna-pidtrymka-v-puet/>

Уповноважений з прав корупції: <https://puet.edu.ua/zapobigannya-ta-protidiya-korupciyi/>

Безпека освітнього середовища: Інформація про безпечність освітнього середовища ПУЕТ наведена у вкладці «Безпека

Оцінювання

Підсумкова оцінка за вивчення навчальної дисципліни розраховується через поточне оцінювання

Види робіт	Максимальна кількість балів
Модуль 1 (теми 1-6): відвідування лекції (0 балів); обговорення теоретичного питання на семінарському занятті (2 бали); виконання завдань, передбачених планом самостійної роботи (1 бал); поточна модульна робота (7 балів)	22
Модуль 2 (теми 7-16): відвідування лекції (0 балів); обговорення теоретичного питання на семінарському занятті (2 бали); виконання завдань, передбачених планом самостійної роботи (1 бал); поточна модульна робота (8 балів)	38
Екзамен	40
Разом	100

Система нарахування додаткових балів за видами робіт з вивчення навчальної дисципліни

Форма роботи	Вид роботи	Бали
1. Навчальна	1. Участь у предметних олімпіадах: університетських, міжвузівських, всеукраїнських, міжнародних	10-30
	2. Участь у конкурсах на кращого знавця дисципліни: університетських, міжвузівських, всеукраїнських, міжнародних	10-30
	3. Проходження визначеного онлайн курсу чи іншого елементу неформальної освіти	10-30
	4. Виконання індивідуальних навчально-дослідних завдань підвищеної складності	1-15
	5. Оформлення сценарного плану дидактичної гри	10-20
2. Науково-дослідна	1. Написання і захист наукового реферату з визначеної проблеми	0-5
	2. Участь в наукових гуртках («Ін-Юре»)	5-20
	3. Участь в наукових студентських клубах («Феміда»)	5-20
	4. Участь в конкурсах студентських робіт: університетських, міжвузівських, всеукраїнських, міжнародних	5-15
	5. Участь в наукових студентських конференціях: університетських, міжвузівських, всеукраїнських, міжнародних	5-15
	6. Підготовка публікації в наукових виданнях.	20
Разом		*

*Максимальна кількість додаткових балів для здобувача вищої освіти – 30. Додаткові бали додаються до загальної підсумкової оцінки за вивчення навчальної дисципліни, але загальна підсумкова оцінка не може перевищувати 100 балів.

Шкала оцінювання здобувачів вищої освіти за результатами вивчення навчальної дисципліни

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	Відмінно
82-89	B	Дуже добре
74-81	C	Добре
64-73	D	Задовільно
60-63	E	Задовільно достатньо
35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням навчальної дисципліни